



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 414/2010-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. novembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. G., Č., zastúpeného JUDr. M. S., pre namietané porušenie základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C/31/2010 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť Ing. M. G. odmieta pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. septembra 2010 doručená sťažnosť Ing. M. G., Č. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného JUDr. M. S., pre namietané porušenie základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C/31/2010.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti popisuje skutkový stav veci takto:

«Okresný súd Čadca rozsudkom sp. zn. 10C/38/2005-98 zo dňa 31. 10. 2006 uložil odporcovi Mesto Č. povinnosť zaplatiť navrhovateľovi M. M. – B. sumu 29.160.000,- Sk s 9% ročným úrokom z omeškania od 26. 5. 2005 do zaplatenia a vo zvyšku 324.000,- Sk návrh zamietol. Zároveň súd uložil odporcovi povinnosť zaplatiť na účet súdu titulom súdneho poplatku sumu 200.000,- Sk a povinnosť hradiť navrhovateľovi trovy konania v sume 363.295,- Sk na účet jeho právneho zástupcu, to všetko do 3 dní po právoplatnosti rozsudku.

Na odvolanie odporcu Krajský súd v Žiline rozsudkom sp. zn. 9Co/25/2007 zo dňa 17. 9. 2007 napadnutý rozsudok prvostupňového súdu vo výroku, ktorým bol odporca zaviazaný zaplatiť navrhovateľovi sumu 29.160.000,- Sk s 9% ročným úrokom z omeškania od 26. 5. 2005 do zaplatenia zmenil tak, že odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi sumu 29.160.000,- Sk. Vo výroku, ktorým bol návrh navrhovateľa vo zvyšku zamietnutý, zostal výrok rozsudku prvostupňového súdu nedotknutý. V ostatných častiach rozsudok prvostupňového súdu potvrdil a uložil odporcovi povinnosť nahradiť navrhovateľovi trovy odvolacieho konania v sume 170.936,- Sk.

Rozsudok Okresného súdu Čadca sp. zn. 10C/38/2005-98 zo dňa 31. 10. 2006 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co/25/2007 zo dňa 17. 9. 2007 nadobudol právoplatnosť dňa 3. 12. 2007.

Na základe vyššie uvedených právoplatných súdnych rozhodnutí uzatvorili navrhovateľ s odporcom dňa 10. 7. 2008 dohodu o urovnaní.

Na základe mimoriadneho dovolania Generálneho prokurátora SR Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 4 M Cdo 23/2008 zo dňa 21. 12. 2009 rozsudok Okresného súdu Čadca z 31. 10. 2006 č. k. 10 C 38/2005-98, okrem výroku o zamietnutí žaloby vo zvyšku, a rozsudok Krajského súdu v Žiline zo 17. septembra 2007 sp. zn. 9 Co 25/2007, okrem výroku, že prvostupňový rozsudok zostáva v časti zamietnutia žaloby vo zvyšku nedotknutý, zrušil a vec vrátil v rozsahu zrušenia Okresnému súdu Čadca na ďalšie konanie.

Toto ďalšie konanie je vedené pred Okresným súdom Čadca pod sp. zn. 8C/31/2010 a vo vecí rozhoduje sudkyňa, ktorá rozhodovala v pôvodnom konaní.

*Sťažovateľ ako poslanec Mestského zastupiteľstva mesta Č. a podávateľ podnetu na podanie mimoriadneho dovolania GP SR zahlásil svoj vstup do konania vedeného pred Okresným súdom Čadca pod sp. zn. 8C/31/2010 ako vedľajší účastník na strane odporcu Mesta Č. podaním zo dňa 24. 6. 2010 a zo dňa 29. 6. 2010.*

*Sťažovateľ ako vedľajší účastník doručil konajúcemu súdu dňa 13. 9. 2010 návrh zo dňa 13. 9. 2010 na odňatie priznaného oslobodenia od platenia súdnych poplatkov navrhovateľa z dôvodov v ňom uvedených.*

*Sťažovateľ ako vedľajší účastník doručil konajúcemu súdu dňa 16. 9. 2010 pred pojednávaním dôkazný návrh zo dňa 14. 9. 2010.*

*Sťažovateľovi ako vedľajšiemu účastníkovi bola dňa 16. 9. 2010 pred pojednávaním zo strany konajúceho súdu doručená kópia podania odporcu Mesta Č. označeného ako vzájomný návrh zo dňa 13. 9. 2010 súdu doručený dňa 14. 9. 2010.*

*Sťažovateľovi ako vedľajšiemu účastníkovi bol dňa 16. 9. 2010 na pojednávaní zo strany konajúceho súdu krátkou cestou doručený rovnopis podania navrhovateľa M. M. označený ako späťvzatie návrhu a vyjadrenie k vzájomnému návrhu zo dňa 14. 9. 2010 súdu doručený dňa 16. 9. 2010.*

*Dňa 16. 9. 2010 o 8.30 hod. sa pred Okresným súdom Čadca vo veci uskutočnilo pojednávanie.*

*Sťažovateľ ako vedľajší účastník doručil k rukám predsedu Okresného súdu Čadca dňa 20. 9. 2010 vyjadrenie k vzájomnému návrhu odporcu zo dňa 20. 9. 2010 s námietkou porušenia práva „nebyť odňatý zákonnému sudcovi“.*

*Okresný súd Čadca do dnešného dňa na námietku zo dňa 20. 9. 2010 nereagoval a sťažovateľovi nebola doručená žiadna odpoveď.»*

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prijal tento nález:

*«Základné právo sťažovateľa „nebyť odňatý zákonnému sudcovi“ upravené v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/31/2010 porušené bolo.*

*Okresnému súdu Čadca prikazuje, aby vzájomný návrh odporcu Mesto Č. zo dňa 13. 9. 2010 súdu doručený dňa 14. 9. 2010 doposiaľ vedený v konaní pod sp. zn. 8C/31/2010*

*bol pridelený náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom zákonnému sudcovi.*

*Sťažovateľovi priznáva trovy právneho zastúpenia vo výške 303,31 € (slovom tristotri Eur 31/100 za 2 úkony právnej služby po 120,23 € - prevzatie a príprava zastúpenia, sťažnosť; 2x režijný paušál po 7,21 €; DPH 19%, t. j. 48,43 €), ktoré je súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa spoločnosti Advokátska kancelária JUDr. S. JUDr. B. s. r. o. vedený v Č., a. s. číslo..., a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.»*

## II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na prerokovanie ktorých ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal porušenie svojho základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

K porušeniu označeného základného práva sťažovateľa malo dôjsť tým, že okresný súd nevytlúčil vzájomný návrh odporcu a navrhovateľa na samostatné konanie a ten neprešiel elektronickou podateľňou s náhodným výberom. Preto podľa neho vec nebola pridelená zákonnému sudcovi, ktorý mal byť v tomto prípade určený náhodným výberom.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

V zmysle judikatúry ústavného súdu zákonným sudcom je sudca, ktorý spĺňa zákonom ustanovené podmienky na funkciu sudcu. Okrem toho z nej vyplýva, že za zákonného sudcu treba pokladať sudcu určeného v súlade s rozvrhom práce (II. ÚS 47/99, III. ÚS 202/02) a tiež sudcu, ktorému boli veci pridelené z dôvodu vylúčenia iného sudcu pre zaujatosť v zmysle § 14 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) alebo pre ďalšie dôvody... (rozhodnutia II. ÚS 118/02, II. ÚS 119/02).

Základné právo osoby nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi nemožno interpretovať až tak extenzívne, aby sa spájalo s osobou jediného sudcu. Účelom základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy je zabezpečiť fyzickým osobám a právnickým osobám, aby ochranu ich právam poskytol sudca ako predstaviteľ tej zložky súdnej moci, ktorá má právomoc o veci konať, a aby ochranu práva v rámci súdnej moci poskytol sudca zo súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný (II. ÚS 134/07), za predpokladu, že podľa rozvrhu práce ide o sudcu, ktorý je oprávnený konať a rozhodovať určitý druh súdnej agendy (II. ÚS 15/96, III. ÚS 90/02).

V zmysle § 3 ods. 3 a 4 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zákonným sudcom je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prerokovávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a rozvrhom práce

Predtým, ako by ústavný súd pristúpil k vecnému prieskumu sťažnosťou napadnutého postupu všeobecného súdu, zaoberal sa tým, či sú v okolnostiach konkrétneho prípadu splnené procesné podmienky, ktoré takéto preskúmanie pripúšťajú.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp

minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

V spojitosti s tým je potrebné pripomenúť, že ústavné súdnictvo v individuálnych veciach je vybudované predovšetkým na zásade preskúmania právoplatne skončených vecí (IV. ÚS 187/09). Právomoc ústavného súdu preto zásadne smeruje voči právoplatným rozhodnutiam orgánov verejnej moci a právomoc preskúmať aj ich „iný zásah“, ktorým malo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody sťažovateľa, je len nevyhnutnou výnimkou, u ktorej však podmienka nemožnosti nápravy namietanej protiústavnosti iným spôsobom musí zostať zachovaná. Tak to nie je v prípade, ak námietka smerujúca proti „inému zásahu“ orgánu verejnej moci môže byť efektívne uplatnená v rámci ďalšieho konania (napr. pri uplatňovaní procesných prostriedkov proti meritórnym rozhodnutiam).

Namietané konanie je v súčasnosti stále vedené na súde prvého stupňa. Sťažovateľ bude mať možnosť svoje práva vrátane námietky, že bol odňatý svojmu zákonnému sudcovi, v plnej miere uplatniť aj v odvolacom konaní.

V tomto štádiu konania totiž ústavný súd nemôže vstupovať do jurisdikcie všeobecných súdov a vyjadrovať sa k výkladu a aplikácii zákonov alebo podzákonných noriem, pretože je to zatiaľ úloha všeobecných súdov. V prípade, že by právoplatným rozhodnutím všeobecného súdu, ktorý by uplatnil taký výklad a aplikáciu práva, ktorým by podľa názoru sťažovateľa bolo porušené jeho právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi, mohol by sa vecou zaoberať ústavný súd. Vzhľadom na to je v predmetnej veci sťažnosť podaná ústavnému súdu predčasne.

Ústavný súd k veci ešte dodáva, že realizácia základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 a nasl. ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (vrátane základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods.1 ústavy) je zabezpečená aj v rámci dovolacieho konania [§ 237 písm. g) Občianskeho súdneho poriadku].

V nadväznosti na uvedené ústavný súd na predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2010